

۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در جنگل‌های هیرکانی (کنارهٔ دریای خزر) بارش زیاد حدود ۲۰۰۰-۸۰۰ میلی‌متر است که سبب اعتدال هوا در این جنگل‌ها شده است. جنگل‌های نواحی نیمه مرطوب ارسباران در شمال غرب ایران که شامل حوضهٔ آب‌خیز رودخانهٔ ارس است (بارش سالیانه ۱۰۰۰-۶۰۰ میلی‌متر) روئیده‌اند.

۲- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در گذشته چنین تصور می‌شد که دریاها آن‌قدر وسیع و عمیق‌اند که انسان نمی‌تواند به آن‌ها آسیب برساند. اما امروزه دریاها به محل دفن ضایعات و زباله‌های ناشی از فعالیت‌های انسانی مبدل شده است دو مشکل آلودگی دریاها و صید بی‌رویه‌ی ماهی‌ها حیات دریاها را به خطر انداخته است. امروزه فعالیت‌های مربوط به استخراج نفت از کف دریاها نیز آلودگی آن‌ها را تشدید کرده است.

۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ویژگی‌های طبیعی از جمله ناهمواری و ارتفاع از عوامل مهم در استقرار و توسعهٔ شهرهای ایران بوده‌اند. جدول ۱-۲ صفحهٔ ۳۷ کتاب بیانگر این است که در نواحی جلگه‌ای و پست تا ارتفاع حداکثر ۳۰۰ متر، ۱۱۳ شهر و در نواحی دشتی با ارتفاع ۳۰۰ تا ۹۰۰ متری، ۵۱ شهر و در نواحی پابکوهی با ارتفاع ۹۰۰ تا ۲۱۵۰ متر، ۳۰۸ شهر و در نواحی مرتفع کوهستانی بالای ۲۱۵۰ متری ۲۴ شهر استقرار یافته‌اند.

۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هر چه سرعت و شدت امواج زلزله بیشتر باشد خرابی و ویرانی ناشی از آن نیز بیشتر خواهد بود. عمق این انفجار زیرزمینی نیز بر میزان ویرانی حاصل تأثیر می‌گذارد یعنی هر چه عمق کانونی زلزله کم‌تر باشد شدت ویرانی بیشتر می‌شود و هر چه از مرکز زلزله دور شویم، از قدرت تخریب آن کاسته می‌شود. چون ۸ کیلومتر نزدیک‌ترین سطح به زمین است بنابراین قدرت و شدت ویرانی بیشتر خواهد بود.

۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مشکل آب در کشور ما علاوه بر کمبود ریزش‌های جوی، بالا بودن میزان تبخیر است. یعنی بخش اعظم آب‌های ناشی از بارندگی طی فرآیند تبخیر، بخار شده و از دسترس انسان خارج می‌شود که آن‌را تبخیر واقعی می‌نامند.

۶- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. شهر اصفهان با وجود میدان نقش جهان، عمارت عالی‌قاپو، مسجد امام خمینی (ره)، مسجد شیخ لطف‌الله، بازار قیصریه، سی و سه پل، پل خواجه و کاخ چهل ستون گنجینه‌ای از هنرهای گوناگون معماری، مینیاتور، کاشی‌کاری و حجاری را به وجود آورده است.

۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منظور از بازارهای گردشگری، کشورهایی است که مقصد حرکت گردشگران آن‌ها کشور ایران است. مطابق نمودار کتاب، بیش‌ترین گردشگران خارجی وارد شده به ایران به‌ترتیب بیش‌ترین درصد، پاکستان، بحرین، جمهوری آذربایجان، جمهوری فدرال روسیه، افغانستان و آلمان، در این نمودار کم‌ترین گردشگران وارد شده به ایران، امارات، ترکیه، جمهوری ازمنستان و ژاپن هستند.

۸- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. تأثیرات ناشی از آلودگی آب خلیج فارس عبارتند از: نابودی یا مهاجرت هزاران پرنده از این ناحیه - تغییر رنگ و کیفیت آب و کاهش آب آشامیدنی در قطر و کویت - تشکیل لایه‌ای از مواد نفتی بر روی سطح آب که مانع از رسیدن نور خورشید و اکسیژن به ماهی‌ها و سایر آبزیان شده و موجب مرگ آن‌ها می‌شود یکی از آثار نامطلوب آلودگی هوا تخریب یا نازک شدن لایه‌ی اُزن است.

۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اروپا و حوزه‌ی دریای مدیترانه یکی از مهم‌ترین قطب‌های گردشگری جهان است و سالیانه میلیاردها دلار از راه گردشگری عاید کشورهای این ناحیه می‌شود البته کشورهای اروپایی نه تنها گردشگران زیادی را می‌پذیرند. بلکه در ردیف کشورهای توریست فرست نیز هستند با توجه به شکل ۲ - ۷ صفحه‌ی ۱۰۰ کتاب جغرافیای ۱ که میزان ورودی و خروجی گردشگران در قاره‌ی اروپا را نشان می‌دهد به نسبت اسپانیا و ایتالیا کشورهای هلند و دانمارک گردشگر کمتری را می‌پذیرند.

۱۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پوسته‌ی زمین یک‌پارچه نیست بلکه در محل‌های معینی دارای شکستگی است و زمین دائماً در حال لرزش است این لرزش‌ها فقط توسط دستگاه‌های حساس لرزه‌نگار ثبت می‌شوند. در اثر تغییر دما و فشار لایه‌های زیرین، ممکن است سطح آب‌های زیرزمینی شامل چشمه‌ها و قنات‌ها بالا یا پایین برود که این نشانه‌ای از وقوع زلزله است.

۱۱- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. نواحی مرتفع نقش بسیار مهمی در زندگی ساکنان این مرز و بوم دارد قسمت وسیعی از کشور ما را کوهستان‌ها در بر گرفته که به طور میانگین ۳۵۰۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارند همان‌طور که می‌دانیم ارتفاع با دما رابطه دارد. به طور میانگین به ازای هر هزار متر ارتفاع، ۶ درجه دمای هوا کاهش می‌یابد. بنابراین در کوهپایه‌های زاگرس و البرز دما پایین‌تر از مناطق پست و هموار مجاور آن است.

۱۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. امروزه با استفاده از وسایل پیشرفته، انسان نیز می‌تواند بسیاری از علائم را هنگام وقوع احتمالی زلزله دریافت کند علائم پیش‌بینی زلزله عبارتند از: کاهش لرزش‌های کوچک زمین در محل‌های مستعد زلزله، تغییر در سطح آب‌های زیرزمینی و بیش‌تر شدن فاصله پوسته زمین در محل شکستگی‌ها و گسل‌ها. اندازه‌گیری فاصله بین شکستگی‌های پوسته زمین به وسیله دستگاه‌های دقیق یا کنترل محل گسل‌ها با استفاده از عکس‌های هوایی و ماهواره‌ای راه دیگری برای پیش‌بینی احتمالی وقوع زلزله است.

۱۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. امروزه در کشورهای در حال توسعه با پیشرفت بهداشت و بهبود وضعیت اقتصادی نرخ مرگ و میر به طور سریع کاهش یافته است اما نرخ مولید همچنان بالاست و به همین دلیل جمعیت در حال افزایش است در این کشورها هر چند نرخ مرگ و میر کودکان در حال کاهش و امید به زندگی در حال افزایش است اما هنوز این دو نرخ تفاوت بسیاری با کشورهای توسعه یافته صنعتی دارد.

۱۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هرم‌های سنی در بخش‌های مختلف جهان متفاوت است در کشورهای در حال توسعه قاعده‌ی هرم پهن است و رأس هرم باریک یعنی درصد زیادی از جمعیت کمتر از ۱۵ سال سن دارند و باریک بودن رأس هرم نشانه‌ی این است که امید به زندگی پایین است یعنی مردم به‌علت پایین بودن سطح زندگی و یا بهداشت عمر کمتر می‌کنند این کشورها با جوانی جمعیت روبه‌رو هستند در کشورهای توسعه یافته که هرم سنی به شکل زنگ در می‌آید یعنی قاعده‌ی هرم خیلی پهن نیست و رأس هرم به نسبت پهنای بیشتری از کشورهای در حال توسعه دارد در نتیجه جمعیت در این کشورها که امید به زندگی بالاتری دارند رو به پیری می‌رود.

۱۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. محاسبات نشان می‌دهند که میانگین مصرف سرانه‌ی آب در جهان (صنعتی، کشاورزی و آشامیدنی) حدود ۵۸۰ متر مکعب برای هر نفر در سال است اما متأسفانه این رقم در ایران که کشور کم‌آبی به حساب می‌آید ۱۳۰۰ متر مکعب در سال است این امر نشان‌دهنده‌ی اتلاف منابع آب و اسراف بیش از حد این منبع حیاتی است.

۱۶- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. خاک لایه‌ی نازکی است که سطح زمین را پوشانده و معمولاً کم‌تر از یک متر ضخامت دارد این منبع با ارزش حیاتی باید به طور صحیح مورد استفاده قرار گیرد هر ساله میلیون‌ها تن خاک در جهان از بین می‌رود و دچار فرسایش می‌شود. فرسایش خاک یعنی جابه‌جایی افقی خاک از محلی به محل دیگر توسط آب یا باد. فرسایش خاک فرایندی طبیعی است ولی وقتی انسان با اعمال بی‌رویه‌ی خود به خصوص در مناطق خشک که بسیار حساس است موجب فرسایش خاک می‌شود نواحی خشک و نیمه خشک از نظر توان طبیعی بسیار ضعیف و حساس‌اند. فعالیت‌های انسانی نابخردانه، توان این نواحی را به سرعت کاهش می‌دهد و موجب گسترش بیابان‌ها (بیابان‌زایی) می‌شود بنابراین بیابان‌زایی عمدتاً ناشی از فعالیت‌های انسانی است.

۱۷- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. این ناحیه‌ی کوهستانی لبه‌ی غربی فلات ایران را تشکیل می‌دهد. چین‌خوردگی زاگرس در امتداد شمال غربی (از میروان) به سمت جنوب شرقی (شمال تنگه‌ی هرمز) بخش وسیعی را به خود اختصاص داده است.

۱۸- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. هرم‌های سنی در بخش‌های مختلف جهان متفاوت‌اند در کشورهای در حال توسعه نظیر مکزیک قاعده‌ی هرم سنی پهن است یعنی درصد زیادی از جمعیت کم‌تر از ۱۵ سال سن دارند به این جوانی جمعیت گفته می‌شود در کشورهای پیشرفته‌ی صنعتی نرخ مولید و مرگ و میر پایین و امید به زندگی بالاست در این کشورها تعداد فعالان اقتصادی زیاد است ولی جمعیت به تدریج رو به پیری می‌رود.

۱۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. محاسبات نشان می‌دهند که میانگین مصرف سرانه آب در جهان حدود ۵۸۰ متر مکعب برای هر نفر در سال است اما متأسفانه این رقم در ایران که کشور کم‌آبی به حساب می‌آید ۱۳۰۰ متر مکعب در سال است این امر نشان‌دهنده اتلاف منابع آب و اسراف بیش از حد این منبع حیاتی است مقدار مصرف سرانه آب لوله‌کشی آشامیدنی در شهرهای ایران حدود ۱۴۲ متر مکعب در سال است که از مصرف سرانه برخی از کشورهای اروپایی بیش‌تر است علت آن استفاده از آب آشامیدنی برای شست‌وشوی اتومبیل و ... در حالی‌که در بسیاری از کشورها، آب آشامیدنی از سایر آب‌های مصرفی جداست.

۲۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نواحی مرتفع نقش بسیار مهمی در زندگی ساکنان این مرز و بوم دارد. قسمت وسیعی از کشور ما را کوهستان‌ها احاطه کرده است. این کوهستان‌ها به‌طور میانگین ۳۵۰۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارند همان‌طور که می‌دانیم ارتفاع با دما رابطه دارد. به‌طور میانگین به ازای هر هزار متر ارتفاع، ۶ درجه دمای هوا کاهش می‌یابد. بنابراین در کوهپایه‌های البرز و زاگرس دما پایین‌تر از مناطق پست و هموار مجاور آن است.

۲۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

جغرافی‌دان برای ایجاد یک فروشگاه در شهر معمولاً تراکم جمعیت، قیمت مغازه‌ها و زمین و نزدیکی محل فروشگاه به ایستگاه‌های حمل‌ونقل شهری، منطقه مسکونی و بازار را مورد مطالعه قرار می‌دهد، از این‌رو می‌توان گفت جغرافیا با دید ترکیبی یا کلی‌نگری موضوعات را مطالعه و بررسی می‌کند زیرا اجزا و عوامل محیطی در ارتباط با یک‌دیگر عمل می‌کنند.

۲۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سه ایل پر جمعیت کشور ما ایل بختیاری، قشقایی و ایل سون (شاهسون) است ایلات بختیاری بیلاق خود را در اطراف شهرکرد (زاگرس شمال غرب) و قشلاق خود را در جلگه‌ی خوزستان می‌گذرانند ایلات قشقایی در زاگرس فارس و بین شمال و جنوب استان فارس و ایل سون‌ها از جلگه‌ی مغان به سمت دامنه‌های سبلان و سایر ارتفاعات آذربایجان جابه‌جا می‌شوند.

۲۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تعیین مناسب‌ترین تعداد جمعیت برای یک ناحیه یا کشور در زمانی معین به عوامل مختلف اقتصادی و اجتماعی بستگی دارد اما عوامل منابع، یکی از عوامل اساسی در تعیین حد متناسب جمعیت است. بنابراین می‌توان گفت: حد متناسب جمعیت عبارت است از بهترین تعادل ممکن بین منابع و تعداد جمعیت یک سرزمین.

۲۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بعد از کنفرانس ریودوژانیرو در سال ۱۹۹۲ میلادی که در مورد محیط زیست بود و به اجلاس زمین معروف شد، عنوان تازه‌ای به نام توسعه پایدار مطرح شد، که در اجلاس زمین در سال ۲۰۰۲ میلادی در دوربان آفریقای جنوبی نیز مورد تأکید قرار گرفت توسعه پایدار یعنی توسعه‌ای که تداوم داشته باشد و ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی در آن در نظر گرفته شود.

۲۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یکی از آثار و نتایج آلودگی هوا باران اسیدی است بر اثر فعالیت‌های کارخانه‌ها، میزان دی‌اکسید گوگرد و دی‌اکسید ازت در هوا افزایش یافته است این دو ماده در اتمسفر با اکسیژن و بخار آب واکنش شیمیایی ایجاد می‌کند و به صورت اسید سولفوریک و اسید نیتریک در می‌آید. این ذرات اسیدی مسافت‌های طولانی را به وسیله‌ی باد طی می‌کنند و به صورت باران اسیدی بر سطح زمین فرو می‌ریزند یکی از پیامدهای باران اسیدی این است که میزان حاصلخیزی خاک را کاهش می‌دهد و حتی ممکن است مواد سمی را وارد آن کند.

۲۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زنان عشایر در ایران، همدوش با مردان دامداری، تهیه شیر و مشتقات لبنی و صنایع دستی مشارکت دارند. امروزه به دلیل سختی این نوع زندگی و تحولات اجتماعی، تعداد کوچ‌نشینان رو به کاهش است و عشایر به شیوه زندگی یکجانشینی تمایل پیدا کرده‌اند.

۲۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. میزان رشد سالیانه‌ی جمعیت جهان در یک دوره‌ی طولانی در زمان‌های گذشته ثابت بوده است مردم بر اثر عواملی چون قحطی و کمبود غذا، جنگ‌ها، بیماری‌های واگیردار چون آبله، طاعون، حصه و وبا جان خود را از دست می‌دادند و بسیاری از کودکان نیز پس از تولد می‌مردند. اما پس از انقلاب صنعتی با پیشرفت چشم‌گیر پزشکی و بهداشت، توسعه‌ی ابزار و آلات و شیوه‌های کشاورزی و افزایش تولید غذا و پیشرفت امکانات حمل و نقل و ارتباطات، میزان مرگ و میر به شدت کاهش یافت و جمعیت جهان چند برابر شد.

۲۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در ایران مراکز و اماکن مقدس مذهبی مهم‌ترین قطب‌های جاذبه‌ی گردشگری را تشکیل می‌دهد. شهر مشهد به دلیل وجود بارگاه امام رضا (ع) مهم‌ترین قطب مذهبی کشور است بارگاه حضرت معصومه در شهر مذهبی قم، شاهزاده عبدالعظیم حسنی در ری و شاه‌چراغ فرزند امام هفتم (ع) در شهر شیراز نیز از جمله مراکز مهم گردشگری مذهبی ایران به شمار می‌روند.

۲۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. امروزه رشد سریع جمعیت در همه نواحی جهان یکسان نیست به طوری‌که در کشورهای توسعه یافته صنعتی علاوه بر مرگ‌ومیر، میزان موالید نیز کاهش یافته است حتی در بعضی از کشورهای صنعتی اروپا، نرخ رشد به صفر یا پایین‌تر از آن رسیده است. امروزه ۹۷ درصد افزایش جمعیت مربوط به سه قاره در حال توسعه یعنی آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین است و رشد طبیعی جمعیت در تانزانیا ۳/۷ درصد در سال است.

۳۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گاهی در محل تماس دو پوسته یا گسل‌ها، انرژی جمع شده، امکان آزاد شدن می‌یابد. بر اثر این واقعه، پوسته‌ی زمین به صورت موجی شکل بالا و پایین می‌رود. هر چه سرعت و شدت این امواج بیش‌تر باشد خرابی و ویرانی ناشی از آن نیز بیش‌تر خواهد بود. عمق این انفجار زیرزمینی نیز به میزان ویرانی حاصله تأثیر می‌گذارد یعنی هر چه عمق کانونی زلزله کم‌تر باشد، شدت ویرانی بیش‌تر می‌شود.

۳۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زمین‌شناسان معتقدند که فلات ایران همانند دیگر خشکی‌های زمین، در طول دوره‌های زمین‌شناسی دستخوش تغییرات فراوان بوده است. همزمان با ارتفاع گرفتن کوه‌ها و ناهمواری‌ها، زمین‌های پست و هموار به صورت حوضه‌های بسته یعنی دشت‌ها و چاله‌های کوچک و بزرگ شکل گرفتند فعالیت‌های کوهزایی در اواخر دوره‌ی تریاری شکل نهایی کوه‌های البرز (شمالی) و زاگرس (غربی) را به وجود آورده است. در آغاز کواترنر فعالیت آتش‌فشانی شدت بیش‌تری پیدا کرد و ارتفاعات مخروطی شکل و بلند همچون دماوند، سهند، سبلان و تفتان را به وجود آورد.

۳۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عوامل مختلفی در شکل‌گیری و گسترش سکونتگاه‌های شهری ایران مؤثر بوده‌اند مانند آب، ناهمواری، عرض جغرافیایی و راه‌های ارتباطی و عامل دفاعی، بنادر از این نظر حائز اهمیت‌اند. عامل دفاعی در گذشته از اهمیت بسیاری برخوردار بوده است.

۳۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

کره زمین با تابش خورشید گرم می‌شود اما گرمای بازتابی زمین به علت وجود گازهایی مانند بخار آب، دی‌اکسید کربن، متان، دی‌اکسید نیتروژن و غیره از زمین خارج نمی‌شود (گازهای گلخانه‌ای). هرچند فرضیه گرم شدن کره زمین به‌طور کامل اثبات نشده است اما افزایش میزان دی‌اکسیدکربن و اثر گلخانه‌ای امری انکارنشدنی است.

۳۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پیامد گرم شدن کره‌ی زمین، ذوب شدن توده‌های یخ در قطب شمال و جنوب، بالا آمدن سطح آب اقیانوس‌ها و دریاها و ایجاد سیل و هم‌چنین افزایش طول دوره‌های خشک‌سالی می‌باشد. از نتایج آلودگی هوا می‌توان به باران اسیدی و هم‌چنین تخریب یا نازک شدن لایه‌ی ازن اشاره کرد. خشک‌سالی تأثیری در جو و لایه‌ی ازن ندارد.

۳۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بارندگی در مناطق خشک کم و نامنظم است و میزان بارش در سال‌های مختلف متفاوت است دانشمندان برای تقسیم‌بندی مناطق خشک از معیارهای مختلفی مانند میزان بارش، تبخیر درجه حرارت و پوشش گیاهی و غیره استفاده کرده‌اند و بنابراین تقسیم‌بندی‌های مختلفی برای مناطق خشک وجود دارد. در مناطق بسیار خشک میزان بارندگی ۱۰۰-۵۰ میلی‌متر و پوشش گیاهی فقیر، در مناطق خشک میزان بارندگی ۲۵۰-۱۰۰ میلی‌متر و پوشش گیاهی تنک و مناطق نیمه خشک از نظر بارندگی شرایط مناسب‌تر بوده و میزان بارندگی آن ۴۵۰-۲۵۰ میلی‌متر و پوشش گیاهی نسبتاً زیاد با بارندگی تابستانه است.

۳۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با توجه به آب و هوای مرطوب در حوضه‌ی رودهای البرز شمالی، نسبت به آب و هوای خشک سواحل جنوبی کشور، توسعه‌ی جلگه‌ها در سواحل شمالی بیش‌تر و سریع‌تر بوده است. به‌طوری‌که در محل رودهای شمالی کشور، پیش‌رفتگی جلگه‌های ساحلی در دریا به چشم می‌خورد جلگه‌ی گیلان یکی از نمونه‌های این رسوب‌گذاری است. در غرب کشور، به سبب رطوبت و شرایط مناسب آب و هوایی و جنس خاک، دشت‌های حاصل‌خیزی مانند ماهی‌دشت به وجود آمده‌اند.

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا دوم

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوبین فراسوی راهی نوین

۳۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

جغرافی‌دانان از عکس‌های هوایی که به وسیله هواپیما تهیه می‌شود، استفاده می‌کنند. این تصاویر به دلیل دید همه‌جانبه‌ای که به‌دست می‌دهد، بسیار مفیداند. امروزه در احداث جاده‌های بین شهری و حفر تونل‌ها، جنگل‌کاری‌های مصنوعی، تعیین محدوده پارک‌های وحش، تأسیس سدها و قبل از هر کار عمرانی دیگری در سطح وسیع، از تصاویر هوایی استفاده می‌کنند. یک جغرافی‌دان عکس‌های هوایی را برای بررسی وضعیت پدیده‌های موجود، با یک دید کلی به‌کار می‌گیرد.

۳۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گاهی امکان استفاده از پرسش‌نامه یا انجام مصاحبه وجود ندارد و در منابع کتابخانه‌ای نیز مطلب مرتبطی یافت نمی‌شود. در این‌صورت مشاهده بسیاری از پدیده‌ها و روابط بین آن‌ها برای پژوهشگر واقعیت‌های زیادی را روشن می‌کند، از این‌رو جغرافی‌دان با مراجعه به مکان مورد مطالعه، مشاهده مستقیم، اندازه‌گیری و یادداشت‌برداری می‌کند.

۳۹- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. رشته کوه البرز به طول صدها کیلومتر در شمال کشور ما کشیده شده است این رشته کوه در لبه‌ی جنوبی دریای خزر قد برافراشته است رطوبت دریای خزر به شکل برف و باران بر دامنه‌ی شمالی البرز می‌بارد و رودهای فراوانی را به وجود می‌آورد در حالی که دامنه‌ی جنوبی البرز رطوبت کمی دارد و فقط در فصول سرد سال میزان ناچیزی برف و باران می‌بارد و نیز پوشش گیاهی آن کم و ناچیز است. بنابراین، بین دامنه‌ی شمالی و مشرف به دریا و دامنه‌ی جنوبی البرز مشرف به نواحی خشک داخلی دو دنیای متفاوت به وجود آمده است.

۴۰- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. هسته‌ی اولیه‌ی بسیاری از شهرهای ایران در جایی بوده که به آب دسترسی داشته‌اند. در نواحی مرکزی و شرقی تعداد جوامع شهری محدود است. برخی از شهرهای این نواحی مثل یزد و کرمان که از منابع آب دورند با انتقال آب از نواحی کوهستانی به دشت‌های مزروعی یا با حفر کانال‌های زیرزمینی به شکل قنات به حیات خود ادامه داده‌اند.

۴۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بعد از کنفرانس ریودوژانیرو در سال ۱۹۹۲ که در مورد محیط زیست بود و به اجلاس زمین معروف شد، عنوان تازه‌ای به نام توسعهٔ پایدار مطرح شد که در اجلاس زمین در سال ۲۰۰۲ میلادی در دوربان آفریقای جنوبی نیز مورد تأکید قرار گرفت.

۴۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خشک‌سالی آثار قابل ملاحظه‌ای بر زندگی موجودات یک ناحیه دارد این آثار به‌خصوص در مناطق خشک و نیمه خشک، یعنی مناطقی که افزایش خشکی هوا منجر به افزایش تبخیر می‌شود، زیادتر است. و رشد گیاهان با مشکلات زیادی روبه‌رو می‌شود. از بین رفتن پوشش گیاهی باعث شدت فرسایش خاک می‌شود و خاک فرسایش‌یافته به وسیله‌ی باد باعث آلودگی آب‌های باقی‌مانده می‌شود و حیات موجودات را به خطر می‌اندازد.

۴۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هرم‌های سنی در بخش‌های مختلف جهان متفاوت‌اند در کشورهای در حال توسعه نظیر مکزیک قاعده‌ی هرم پهن است یعنی درصد زیادی از جمعیت کم‌تر از ۱۵ سال سن دارند به این جوانی جمعیت گفته می‌شود. در کشورهای پیشرفته‌ی صنعتی که نرخ موالید و مرگ و میر هر دو پایین است و امید به زندگی هم بالاست در این کشورها تعداد فعالان اقتصادی زیاد است ولی جمعیت رو به پیری است.

۴۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فشار هوا در همه‌ی عرض‌های جغرافیایی یکسان نیست. هوای گرم و مرطوب استوایی پس از صعود و ایجاد بارش به سمت قطب‌ها حرکت می‌کند و به علت سردی و سنگینی هوا در حوالی مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی فرو می‌نشیند و مناطق پرفشار جنب حاره را به وجود می‌آورد. در نواحی قطبی، سرمای شدید باعث فشار زیاد هوا و کاهش میزان بخار آب موجود در جو می‌شود.

۴۵- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. همان‌طور که می‌دانیم ارتفاع با دما رابطه دارد. به طور میانگین به ازای هر هزار متر ارتفاع، ۶ درجه دمای هوا کاهش می‌یابد. بنابراین، در کوهپایه‌های زاگرس و البرز دما پایین‌تر از مناطق پست و هموار مجاور آن است از طرف دیگر با کاهش دما، رطوبت و بخار آب موجود در هوا متراکم شده و مساعد بودن سایر شرایط باعث ریزش باران و برف در ارتفاعات می‌شود.

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا دوم

۴۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جنگل‌ها را بر اساس معیارهای مختلفی تقسیم‌بندی کرده‌اند. قسمت‌های عمده‌ای از آن‌ها را جنگل‌های زاگرس تشکیل می‌دهد. جامعه‌ی جنگلی بلوط ایران وسیع‌ترین پوشش گیاهی مغرب و جنوب غربی ایران است (جنگل‌های نواحی نیمه‌خشک هستند). درخت بلوط به‌علت داشتن ریشه‌های قوی و عمیق به‌خوبی در برابر بادهای شدید و خشک‌سالی مقاومت می‌کند. این جنگل‌ها از نظر تجاری اهمیت زیادی ندارند اما از نظر حفاظت خاک و آب جاری و اعتدال آب و هوا و گذران اوقات فراغت و گردشگری نقش مهمی دارند. جنگل‌های حرا از آب‌شور دریا تغذیه می‌کنند و از نظر داروسازی و تغذیه دام‌ها اهمیت دارند.

۴۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

در فصل سرد از نواحی سیبری و آسیای مرکزی، کشور ما را تحت تأثیر هوای سرد و خشک از سمت شمال شرق کشور قرار می‌گیرد. توده هوای سودانی گاهی در فصل زمستان، رطوبت دریای سرخ را به کشور می‌آورد و باعث بارندگی می‌شود. در برخی از سال‌ها در تابستان از اقیانوس هند به جنوب شرقی ایران، توده هوای مرطوب موسمی نفوذ می‌کند و موجب ریزش باران می‌شود.

۴۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جریان‌های آب ساحلی اقیانوسی که از قطب جنوب به سمت استوا حرکت می‌کنند، در برخی نقاط ساحلی به علت ایجاد هوای سرد و نشت هوا مانع از ایجاد بارش در این نواحی می‌شوند مانند بیابان آتاکاما و اریکا در آمریکای جنوبی و بیابان نامیب در آفریقا.

۴۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برای بیابان‌ها تعاریف متعددی بیان شده است. در همهٔ این تعاریف به دو ویژگی اغلب بیابان‌ها یعنی کمبود بارش و تبخیر زیاد تأکید می‌شود. بیابان‌ها بخش‌هایی از مناطق خشک‌اند. بارندگی در مناطق خشک، کم و نامنظم است و میزان بارش در سال‌های مختلف متفاوت است.

۵۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جغرافیدانان می‌توانند از نقشه‌های مختلف استفاده کنند زیرا نقشه‌ها پراکندگی پدیده‌های انسانی و طبیعی را نمایش می‌دهند آن‌ها بر اساس اهداف خود، از نقشه‌ها در مقیاس‌های مختلف استفاده می‌کنند، مثلاً نقشه‌های بزرگ مقیاس، جزئیات را بهتر نمایش می‌دهند مانند نقشه‌های شهری که در آن‌ها حتی خیابان‌های فرعی هم مشخص است. برخی نقشه‌ها در مقیاس کوچک تهیه می‌شوند و پهنه‌های وسیعی از سطح زمین (کشورها و قاره‌ها) را نمایش می‌دهند.

۵۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در نواحی متراکم از جمعیت، جنگل‌ها و پوشش گیاهی برای گسترش زمین‌های کشاورزی و تأمین غذا از بین می‌روند. استعمارگران اروپایی از آغاز قرن نوزدهم در نواحی استوایی، مزارع قهوه و کائوچو ایجاد کردند. چون صدور این محصولات سود زیادی داشت، این امر سبب شد که بخشی از جنگل‌های استوایی از بین برود و به مزارع استعماری تبدیل شود امروزه نیز بعضی از قبایلی که در این ناحیه زندگی می‌کنند بخشی از جنگل را با سوزاندن یا قطع درختان به زمین‌های کشاورزی تبدیل می‌کنند.

۵۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. امروزه فعالیت‌های مربوط به استخراج نفت از کف دریاها آلودگی آن‌ها را تشدید کرده است. دریای خزر بزرگ‌ترین دریاچهٔ جهان است که بین کشورهای ایران، روسیه، آذربایجان، ترکمنستان و قزاقستان واقع شده است که استخراج نفت، فاضلاب‌های شهری و صنعتی کارخانه‌ها را که رودخانه‌ها به این دریا وارد می‌کنند، این دریا را آلوده می‌کنند. کاهش آلودگی آب‌های خزر تنها با همکاری کشورهای اطراف این دریا امکان‌پذیر است.

۵۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر بهره‌برداری از منابع بدون درنظر گرفتن ظرفیت‌های محیطی و فقط برای رفع نیازهای جمعیت کنونی باشند، خسارت‌های جبران‌ناپذیری به محیط وارد می‌شود و نسل‌های آینده دچار ضرر و زیان خواهند شد بنابراین چنین توسعه‌ای دوام نمی‌آورد و پایدار نیست.

۵۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آنچه موجب رشد جمعیت در یک کشور یا کل جهان می‌شود، تغییرات مربوط به نرخ موالید و نرخ مرگ‌ومیر است. رشد طبیعی جمعیت تفاوت بین نرخ موالید و مرگ‌ومیر است. اگر نرخ موالید بیش‌تر باشد، جمعیت کل افزایش خواهد یافت و اگر نرخ مرگ‌ومیر بیش‌تر باشد جمعیت کل کاهش خواهد یافت در رشد مطلق تعداد مهاجرت‌های انجام شده نیز به رشد طبیعی اضافه و محاسبه می‌گردد جمعیت زیر ۱۵ سال سبب جوانی جمعیت می‌گردد.

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوبین فراسوی راهی نوین

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا دوم

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوبین فراسوی راهی نوین

۵۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عشایر زندگی اجتماعی قبیله‌ای دارند و از ایل و طایفه تشکیل شده‌اند. افراد یک طایفه غالباً با هم خویشاوندند. اقتصاد عشایر متکی به دام است. عشایر کشور ما، مردمانی مسلح‌شور، مهمان‌نواز و سخت‌کوش‌اند که با فعالیت خود بخشی از مواد پروتئینی و لبنی کشور را تأمین می‌کنند و از این جهت در اقتصاد کشور ما نقش قابل توجهی دارند.

۵۶- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. کشور بنگلادش از جمله مناطقی است که همه ساله شاهد وقوع سیل می‌باشد و بسته به شدت سیل، خسارت‌های جانی و مالی زیادی رو به رو می‌شود. علت وقوع سیل در بنگلادش نیز ریزش باران‌های موسمی و قرار گرفتن این کشور بر روی دلتای رود های گنگ و براهماپوترا است.

۵۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جغرافیا به پراکندگی پدیده‌ها در جهان و بررسی علل آن‌ها می‌پردازد. جغرافیا بیش از هر چیز به پراکندگی فضایی تأکید می‌کند، پراکندگی فضایی یعنی این‌که پدیده‌ها در چه مکان‌هایی به وقوع می‌پیوندند و چرا؟ بررسی علل پیدایش سیلاب در بنگلادش و یا وقوع زلزله در ژاپن و بررسی علل وقوع آن‌ها، در واقع بررسی پراکندگی فضایی این پدیده‌هاست. یک گیاه‌شناس بیش‌تر به چگونگی رشد درخت بلوط، ساختمان داخلی و چگونگی ازدیاد آن می‌پردازد یا رده‌بندی گیاهان را انجام می‌دهد، اما جغرافی‌دان به پراکندگی جنگل‌های بلوط در جهان می‌پردازد.

۵۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آب‌های موجود در کره زمین همواره در حال تغییرشکل‌اند. این آب‌ها حالت مایع، جامد و گاز را به خود می‌گیرند مقداری از آب نیز در زمین نفوذ می‌کند حال اگر به چرخه آب در این محیط طبیعی قدری دقیق‌تر توجه کنیم متوجه خواهیم شد که آب موجود در اتمسفر زمین در اثر چرخه آب در طبیعت هر ۹ روز یک‌بار بین آسمان و زمین جابه‌جا می‌شود حجم آبی که در هر سال به وسیله چرخه آب در طبیعت فراهم می‌شود ۴۰ هزار کیلومتر مکعب است انسان با علم و فن امروزی خود می‌تواند ۲۵ هزار کیلومتر مکعب از این آب را مورد استفاده قرار دهد و بقیه از دسترس وی خارج می‌گردد.

۵۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

انسان به طرق مختلف موجب افزایش نمک در خاک می‌شود، از جمله آبیاری زمین کشاورزی با آب شور، از بین بردن پوشش گیاهی، آتش زدن گیاهان و بقایای محصولات کشاورزی در زمین و شخم زدن در جهت شیب خاک، حرکت آب و شست‌وشوی لایه سطحی خاک را سریع‌تر می‌کند.

۶۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دیوار بزرگ چین، مسجد پادشاهی لاهور شهر قدیمی پاکستان، مجموعه معابد بانکوک در تایلند که از دوران مغول‌ها به‌جای مانده و قصر دالایی‌لما در لhasa (تبت) از جاذبه‌های گردشگری آسیا به‌شمار می‌روند.

۶۱- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. جغرافیا دارای سه شاخه‌ی اصلی، جغرافیای طبیعی، جغرافیای انسانی و فنون جغرافیایی است که فنون جغرافیایی خود دارای سه زیر شاخه‌ی سنجش از دور، روش‌های کمی در جغرافیا و کارتوگرافی است. جغرافیا از یافته‌های علوم دیگر استفاده می‌کند به همین منظور سنجش از دور از علم فیزیک، روش‌های کمی در جغرافیا از آمار و علوم رایانه‌ای و کارتوگرافی از هندسه بهره می‌گیرد.

۶۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رود راین یکی از طولانی‌ترین و مهم‌ترین رودهای اروپا است. این رود با ۱۳۰۰ کیلومتر طول از سوئیس سرچشمه می‌گیرد و از کشورهای فرانسه، آلمان و هلند عبور می‌کند بسیاری از کارخانه‌ها در اطراف این رود مستقر شده‌اند.

۶۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شهرنشینی خستگی‌ها و فشارهای جسمی و روحی زیادی برای شهرنشینان ایجاد کرده است، آلودگی هوا، آلودگی صوتی، تراکم جمعیت، ازدحام و تراکم خودرو، ترافیک، کارخانه‌ها و ساختمان‌های بلند، کمبود فضای سبز و زمین‌های ورزشی و مشکلات عصبی و روانی ناشی از آن‌ها نیاز انسان‌های شهرنشین را به گذران اوقات فراغت در خارج از شهر بیش‌تر کرده است.

۶۴- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به آب و هوای مرطوب در حوضه‌ی رودهای البرز شمالی، نسبت به آب و هوای خشک سواحل جنوبی کشور، توسعه‌ی جلگه‌ها در سواحل شمالی بیش‌تر و سریع‌تر بوده است به طوری که در محل رودهای شمالی کشور، به وضوح پیش‌رفتگی جلگه‌های ساحلی در دریا به چشم می‌خورد جلگه‌ی گیلان یکی از نمونه‌های این رسوب‌گذاری است. رود سفید رود در توسعه‌ی جلگه‌ی گیلان نقش داشته است. جلگه خوزستان در جنوب غربی ایران و جلگه‌ی مغان در غرب دریای خزر و جلگه‌ی گرگان در جنوب شرق دریای خزر قرار دارند.

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا دوم

۶۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جغرافیا بیش از هر چیز بر پراکندگی فضایی تأکید می‌کند. پراکندگی فضایی یعنی این‌که پدیده‌ها در چه مکان‌هایی به وقوع می‌پیوندند و چرا. مثلاً چرا سیل در کشور هلند بیش‌تر به وقوع می‌پیوندد. بررسی علل پیدایش سیلاب و منطقه‌ی وقوع آن در واقع بررسی پراکندگی فضایی آن است. گیاه‌شناس بیش‌تر به چگونگی رشد گیاه و ساختمان داخلی آن می‌پردازد و یا اقتصاددان تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات و نظام‌های اقتصادی و نحوه‌ی عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند.

۶۶- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. استعمارگران اروپایی از آغاز قرن نوزدهم در نواحی استوایی، مزارع قهوه و کائوچو ایجاد کردند. چون صدور این محصولات سود زیادی داشت، این امر سبب شد که بخشی از جنگل‌های استوایی از بین برود و به مزارع استعماری تبدیل شود.

۶۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سیل معمولاً در حریم رودخانه‌ها یا در کف دره‌هایی که دامنه‌های آن پوشش گیاهی مناسبی نداشته باشد اتفاق می‌افتد. مهم‌ترین فواید پوشش گیاهی آن است که احتمال وقوع سیل را کاهش می‌دهد. در تمام مناطق کوهستانی به خصوص مناطقی که شیب دامنه‌ها زیاد باشد و هم‌چنین دامنه‌هایی که فاقد پوشش گیاهی باشد، احتمال سقوط بهممن وجود دارد. زلزله و آتش‌فشان تحت تأثیر حرکت مواد مذاب درونی زمین و فشار وارده بر پوسته زمین ایجاد می‌شوند و وجود پوشش گیاهی نمی‌تواند مانعی برای وقوع آن‌ها باشد.

۶۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هم‌زمان با ارتفاع گرفتن کوه‌ها و ناهمواری‌ها، زمین‌های پست و هموار به صورت حوضه‌های بسته یعنی دشت‌ها و چاله‌های کوچک و بزرگ شکل گرفتند. فعالیت‌های کوه‌زایی در اواخر دوره‌ی ترشیاری، شکل نهایی کوه‌های البرز (شمالی) و زاگرس (غربی) را به وجود آورده‌اند در آغاز کوتاه‌تر فعالیت آتش‌فشانی شدت بیش‌تری پیدا کرده و ارتفاعات مخروطی‌شکل و بلند هم‌چون دماوند، سبلان، سهند و تفتان را به وجود آوردند. دشت لوت و دشت کویر نمونه‌هایی از سرزمین‌های هموار به شمار می‌روند.

۶۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رشد جمعیت در همه‌ی نواحی جهان یکسان نیست. ۹۷ درصد افزایش جمعیت امروزه مربوط به سه قاره‌ی در حال توسعه یعنی آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین است. در سال ۱۹۹۰، این سه قاره ۸۴ درصد سکنه‌ی زمین را در خود جای داده‌اند. طبق آمار سازمان ملل در سال ۲۰۰۰ میلادی ۳۹ درصد جمعیت جهان فقط در دو کشور چین و هند زندگی می‌کردند.

۷۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

جغرافیا در گذشته علمی بود که به وصف زمین و پدیده‌های مختلف روی آن می‌پرداخت. انسان با توسعه دانش و فن‌آوری به‌طور دائم کره زمین را تغییر می‌دهد، بنابراین با توجه به مقتضیات علمی زمان، تعریف علم جغرافیا نیز مانند سایر رشته‌های علمی دست‌خوش تحول و تکامل شد، از این‌رو به عملکرد انسان بر محیط نیز توجه شد. امروزه می‌توان جغرافیا را علم بررسی رابطه متقابل انسان و محیط به منظور بهبود زندگی بشر دانست.

۷۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فاصله از دریا بر آب و هوای نواحی اثر متفاوت دارد. مثلاً نواحی داخلی ایران به دلیل دور بودن از دریاهای خشک بوده و اختلاف دمای شبانه‌روز در آن‌ها زیاد است ولی جلگه‌های کناره دریای خزر به علت وجود رطوبت دریا، دارای زمستان‌ها و تابستان‌های معتدل بوده و بارش در آن‌جا نسبتاً زیاد است دریاهای جنوب ایران به دلیل نزدیکی به مدار رأس السرطان، برکناره‌های خود تأثیر چندانی ندارند و فقط در برخی از ماه‌های گرم، بادهای موسمی اقیانوس هند به سمت سواحل جنوب شرقی ایران می‌وزند و رگبارهایی را ایجاد می‌کنند.

۷۲- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. دیوار بزرگ چین، مسجد پادشاهی لاهور شهر قدیمی پاکستان، مجموعه‌ی معابد بانکوک در تایلند که از دوران مغول‌ها به‌جای مانده و قصر دالایی‌لما در لhasa (تبت) و مسجد ایاصوفیه در ترکیه از جاذبه‌های گردشگری آسیا به‌شمار می‌روند.

۷۳- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. زاگرس شمال غربی مانند دیواری در مقابل نفوذ توده‌های هوای مرطوب مدیترانه و اقیانوس اطلس قرار گرفته است. این رطوبت در برخورد با کوه‌های زاگرس و دامنه‌های غربی آن، افزایش می‌یابد و در ارتفاع زیاد متراکم می‌شود و به شکل باران و برف بر قله‌ها و دامنه‌ها فرو می‌ریزند.

۷۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جغرافی‌دانان زیست کره (بیوسفر) را به بیوم‌های مختلف تقسیم کرده‌اند گروه‌های مشابه حیوانات و گیاهان در یک ناحیه خاص زندگی می‌کنند این موضوع به عوامل مختلفی بستگی دارد که مهم‌ترین آن‌ها آب و هواست بین آب و هوا، گیاهان و جانوران یک ناحیه ارتباط زیادی وجود دارد تا آن‌جا که ما برحسب آب و هوای یک ناحیه می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که چه نوع بیومی در آن‌جا وجود دارد.

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوبین فراسوی راهی نوین

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا دوم

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوبین فراسوی راهی نوین

۷۵- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. چگونگی رابطه‌ی انسان با محیط در همه جای کره‌ی زمین یکسان نیست در بسیاری از مناطق (مانند مناطق قطبی) شرایط محیطی به گونه‌ای است که بهره‌برداری و زندگی در آن‌جا برای انسان دشوار است. در گذشته چون انسان از وسایل ابتدایی و ساده استفاده می‌کرد، محیط کم‌تر دچار تغییر می‌شد اما با پیشرفت علوم و فناوری، انسان از محیط بیش‌تر استفاده کرد و تغییرات زیادتری ایجاد کرد.

۷۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کرهٔ زمین با تابش خورشید گرم می‌شود اما گرمای بازتابی زمین به علت وجود گازهایی مانند بخار آب، دی‌اکسید کربن، متان، دی‌اکسید نیتروژن و غیره از جو زمین خارج نمی‌شود (گازهای گلخانه‌ای)، از این‌رو اثر مثبت پدیدهٔ گلخانه‌ای آن است که از سرد شدن زیاد زمین در هنگام شب جلوگیری می‌کند و در عین حال مانع گرم شدن بیش از حد زمین در هنگام روز می‌شود و به این پدیده اثر گلخانه‌ای جو می‌گویند.

۷۷- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در ۸۰ سال اخیر و به خصوص از سال ۱۳۳۵ به بعد با گسترش بهداشت و واکسیناسیون، لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی، رونق صادرات نفت و واردات مواد غذایی، میزان مرگ و میر کاهش یافت، در حالی که میزان مولید هم چنان بالا باقی ماند و جمعیت خیلی سریع رشد کرد. در سال ۱۳۶۵ میزان رشد مطلق جمعیت در کشور ما به ۳/۹ درصد رسید که جزء نرخ رندهای بسیار بالاست از این میزان ۲/۲ درصد مربوط به رشد طبیعی و ۰/۷ درصد مربوط به مهاجرپذیری پناهندگان افغانی است.

۷۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

آیا ممکن است حوادث طبیعی موجب بهبود زندگی انسان‌ها شوند؟ بهتر است بدانیم که بهترین زمین‌های کشاورزی، زمین‌هایی‌اند که دارای رسوبات سیلابی رودخانه‌هایند و نیز بهترین ماده برای تقویت زمین‌های کشاورزی، خاکستر آتش‌فشانی است پس گاهی حوادث طبیعی به بهبود زندگی انسان کمک می‌کند، گاهی فوران مواد مذاب سبب تقویت زمین‌های کشاورزی می‌شود، گاهی نفوذ زیانهایی از مواد مذاب به مسیر یک رود باعث ایجاد یک سد طبیعی شده ولی سقوط ناگهانی برف از روی دامنه‌ها بر روی جاده‌ها باعث خرابی و خسارت جانی و مالی می‌شود و جزء مخاطرات طبیعی به حساب می‌آید.

۷۹- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. مقدار آب موجود در سیاره‌ی زمین تقریباً همواره ثابت بوده است. آب‌های موجود در کره‌ی زمین همواره در حال تغییر شکل‌اند این آب‌ها حالت جامد، مایع و گاز به خود می‌گیرند. آب موجود در اتمسفر بر اثر چرخه‌ی آب در طبیعت هر ۹ روز یکبار بین زمین و آسمان جابه‌جا می‌شود.

۸۰- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. آیا علت گرسنگی فقط عوامل طبیعی مانند خشکسالی است یا عواملی دیگر نیز مؤثرند؟ باید بگوییم خیر. عوامل اقتصادی و اجتماعی نیز به شدت بر مسئله‌ی دسترسی به غذا اثر می‌گذارند مثلاً توزیع غیرعادلانه غذا در یک کشور، ارتباطات و حمل و نقل نامناسب، احتکار غذا توسط کشورهای ثروتمند، افزایش قیمت مواد غذایی، ناآرامی‌های سیاسی و جنگ همه بر این مسئله تأثیر می‌گذارند.

۸۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

از ابتدای قرن بیستم حجم فعالیت‌های گردشگری با صنعتی شدن جوامع افزایش یافته است تا آن‌جا که پدیده‌ای به نام گردشگری را به‌وجود آورده است. در قرن نوزدهم، ظهور راه‌آهن تحول عظیمی در حمل‌ونقل به وجود آورده پس از آن با اختراع اتومبیل و گسترش راه‌ها و آسفالت‌شدن آن‌ها و پیدایش بزرگراه‌ها، حمل‌ونقل و جابه‌جایی سریع‌تر و آسان‌تر شد و بالاخره با ظهور هواپیما در قرن بیستم، امکان مسافرت به نواحی دوردست را میسر ساخت.

۸۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مهاجرت عبارت است از جابه‌جایی مردم از مکانی به مکان دیگر به منظور کار یا زندگی، و عوامل دافعه و عوامل جاذبه در این امر دخیل هستند. مهاجرت ممکن است خارجی و یا ممکن است داخلی باشد. مهاجرت یا حرکت کوچ‌نشینان ایل بختیاری (بیلانق و قشلاق) مهاجرتی از نوع فصلی داخلی است که به دنبال یافتن چراگاه برای دام‌های خود بین مناطق سردسیر و گرم‌سیر در طول سال در حرکت هستند مهاجرت کارگران از شهرها به روستاها در فصل میوه‌چینی به منظور کسب درآمد بیش‌تر است.

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا دوم

۸۳- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. دو مرکز مهم آثار تاریخی ایران عبارتند از: ۱- شهر اصفهان با وجود میدان نقش جهان، عمارت عالی قاپو، مسجد امام خمینی (ره)، مسجد شیخ لطف‌الله، بازار قیصریه، سی و سه پل و کاخ چهل ستون، گنجه‌های از هنرهای گوناگون معماری، مینیاتوری، کاشی‌کاری و حجاری را به وجود آورده است. ۲- استان فارس نیز با بناهای باستانی چون تخت جمشید، نقش رستم، خرابه‌های استخر، تخت سلیمان، پاسارگارد و آثار تاریخی پس از اسلام چون مسجد و حمام وکیل شیراز، بازار وکیل، دروازه قرآن و آرامگاه حافظ و سعدی از قطب‌های عمده‌ی گردشگری فرهنگی و تاریخی کشور محسوب می‌شود.

۸۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خشک‌سالی آثار قابل ملاحظه‌ای بر زندگی موجودات یک ناحیه دارد این آثار به خصوص در مناطق خشک و نیمه‌خشک، یعنی مناطقی که افزایش خشکی هوا منجر به افزایش تبخیر از خاک می‌شود، زیادتر است و رشد گیاهان با مشکلات زیادی روبه‌رو می‌شود. از بین رفتن پوشش گیاهی باعث شدت فرسایش خاک می‌شود و خاک فرسایش یافته به وسیله‌ی باد باعث آلودگی آب‌های باقی‌مانده می‌شود.

۸۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در ابتدای قرن حاضر از کل مصارف آب در جهان فقط حدود ۶ درصد به وسیلهٔ صنایع مصرف می‌شد ولی اکنون این رقم چهار برابر شده است. در کشور ما، صنایع فقط ۵ درصد از کل مصرف آب را مصرف می‌کنند، آبی که به مصرف صنایع می‌رسد معمولاً خیلی زود کیفیت خود را از دست می‌دهد.

۸۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. همهٔ حوادث طبیعی را نمی‌توانیم به عنوان خطر طبیعی بشناسیم فقط زمانی می‌توان آن‌ها را خطر محسوب کرد که موجب خسارت‌های جانی و مالی به انسان‌های ساکن در آن محل شوند. انسان در تشدید حوادث طبیعی دخالت دارد. گاهی حوادث طبیعی به بهبود زندگی انسان کمک می‌کنند.

۸۷- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. در کرانه‌های دریای خزر و دامنه‌های شمالی البرز جنگل‌های انبوهی رویده است بیش از نیمی از درختان این جنگل‌ها راش و ممرز است این جنگل‌ها از نظر تجارتنی، صنعتی، تفریحی، گردشگری و زیستی اهمیت دارند. جامعه جنگلی بلوط ایران وسیع‌ترین پوشش گیاهی مغرب و جنوب غربی ایران است این جنگل‌ها از نظر تجاری اهمیت ندارند اما از نظر حفاظت خاک و آب‌های جاری و اعتدال هوا و گردشگری اهمیت دارند. جنگل‌های حرا در سواحل کم عمق خلیج فارس در محدوده‌ی بندرعباس، ساحل بندر خمیر، جنوب غرب میناب، خلیج گواتر و جزیره‌ی قشم جنگل‌های گرمسیر مانگرو یا حرا قرار دارند. این جنگل‌ها از آب شور دریا تغذیه می‌کنند و از نظر داروسازی و تغذیه‌ی دام‌ها اهمیت دارند.

۸۸- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. جریان‌های آب سرد اقیانوسی که از قطب جنوب به سمت استوا حرکت می‌کنند در برخی نقاط ساحلی به علت ایجاد هوای سرد و نشست هوا مانع از ایجاد بارش در این نواحی می‌شوند. مانند بیابان آتاکاما و اریکا در آمریکای جنوبی و بیابان نامیب در آفریقا فشار هوا در همه‌ی عرض جغرافیایی یکسان نیست وقتی در جایی فشار هوا کم باشد هوا به علت سبکی بالا می‌رود و پس از سرد شدن، در صورت وجود رطوبت کافی و سایر شرایط لازم موجب بارندگی می‌شود و هوای گرم و مرطوب استوایی پس از صعود و ایجاد بارش به سمت قطب‌ها حرکت می‌کند ولی نیروی کوریولیس سبب می‌شود هوا از مسیر حرکت خود منحرف شود و به علت سردی و سنگینی در حوالی مدار رأس السرطان و رأس الجدی فرو بنشیند و مناطق پر فشار جنب حاره‌ای را به وجود بیاورد.

۸۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

جنگل‌های حرا در سواحل کم‌عمق خلیج فارس در محدوده بندرعباس، ساحل بندر خمیر، جنوب غربی میناب، خلیج گواتر و جزیره قشم، جنگل‌های گرمسیری مانگرو یا حرا قرار دارند. این جنگل‌ها در هنگام مد تا نیمه به زیر آب می‌روند و هنگام جزر، سر از آب بیرون می‌آورند، از آب شور دریا تغذیه می‌کنند.

۹۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گروه‌هایی از مردم که از دین مشترکی پیروی می‌کنند، یکی از انواع نواحی فرهنگی را پدید می‌آورند. هریک از این گروه‌ها با توجه به تعالیم دینی خود در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و هنری، باورها و اعتقادات متفاوتی دارند و تأثیرات ویژه‌ای بر محیط پیرامون خود می‌گذارند. تأثیر دین و فرهنگ در برخی از شهرهای جهان به آن اندازه است که به آن‌ها نقش مذهبی یا زیارتگاهی داده است، گسترش شهرهای زیارتگاهی متناسب با تعداد پیروان آن در سراسر جهان بوده است.

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوبین فراسوی راهی نوین

۹۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اولین شرط مقابله با هر خطری شناخت جزئیات دقیق و پیش‌بینی رفتار آن خطر است. خطر خشک‌سالی نیز قابل پیش‌بینی است. دانشمندان علت خشک‌سالی را در تغییرات وضع آب‌وهوای هر منطقه می‌دانند برخی پدید آمدن لکه‌های خورشیدی را علت وقوع خشک‌سالی می‌دانند، احداث سد و ایجاد دریاچه‌های مصنوعی از جمله اقداماتی است که خطر خشک‌سالی را کاهش می‌دهد.

۹۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. طبیعی‌ترین نوع شکل‌گیری روستاها در اطراف منابع آب (مانند چشمه و چاه)، به صورت متمایز است در نواحی خشک و نیمه‌خشک، هر جا آب به صورت قنات یا چاه در سطح زمین پیدا شده است خانه‌های روستایی در اطراف آن گسترش یافته‌اند این‌گونه سکونتگاه‌های روستایی را روستای متمرکز گویند. در این نواحی فاصله روستاها از هم بسیار زیاد است و زمین‌های کشاورزی در بخش حاصل‌خیزتر و دورتر از خانه‌ها قرار گرفته‌اند در نواحی جلگه‌ای شمال امکان کار کشاورزی در همه‌جا فراهم است روستاها در یک مکان متمرکز نیستند و مرز روستاها به خوبی از یک‌دیگر مشخص نیست این شکل‌بندی روستایی را روستاهای پراکنده می‌گویند روستاهای متمرکز شامل روستاهای خطی (طولی) و پلکانی است.

۹۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دانشمندان علت خشک‌سالی را در تغییرات وضع آب و هوای هر منطقه می‌دانند. آن‌ها معتقدند که با پیش‌بینی و علت‌یابی تغییرات آب و هوایی می‌توان دوره‌های خشک‌سالی را تا حدودی پیش‌بینی کرد. برخی پدید آمدن لکه‌های خورشیدی را علت وقوع خشک‌سالی می‌دانند.

۹۴- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. توسعه‌ی پایدار به ابعاد چهارگانه زیر توجه دارد:

بعد اقتصادی: مدیریت منابع مالی به نفع عموم مردم، توزیع عادلانه‌ی درآمد و ثروت و جلوگیری از ایجاد فاصله‌ی زیاد سطح زندگی بین فقیر و غنی

بعد زیست محیطی: توجه به امکانات محیطی و بهره‌برداری صحیح از آن

بعد مکانی: ایجاد تعادل بین شهر و روستا و عملی کردن توسعه‌ای که ساکنان همه‌ی بخش‌های مختلف یک کشور را در برگیرد.

بعد فرهنگی اجتماعی: یافتن راه‌های مناسب برای توسعه که با خصوصیات فکری، اجتماعی و فرهنگی آن جامعه مطابق باشد.

۹۵- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. اصطلاح توریست (گردشگر) از قرن نوزدهم معمول شد از ابتدای قرن بیستم حجم فعالیت‌های گردشگری با صنعتی شدن جوامع افزایش یافته است تا آن جا که پدیده‌ای به نام گردشگری را به وجود آورده است گردشگری در دنیای قدیم فقط به گروه خاصی از افراد اختصاص داشت. مسافرت‌های ماجراجویان یا سفرهای علمی بعضی از افراد برای کشف سرزمین‌های ناشناخته یا با انگیزه‌های تجاری و مذهبی اشکال عمده گردشگری را تشکیل می‌داد.

۹۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از جمله جاذبه‌های طبیعی آن ناحیه پارک جنگلی سی‌سنگان است که در شرق شهرستان نوشهر قرار دارد. یکی دیگر از جاذبه‌های برجسته طبیعی در شمال ایران، پارک ملی گلستان است که بین گنبد کاووس و بجنورد قرار دارد. دریاچهٔ ولشت و ماسوله نیز از دیدنی‌های طبیعی کرانه‌های جنوبی دریای خزر هستند.

۹۷- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. می‌دانیم که انسان در تشدید خطرات طبیعی دارای نقش بسیاری است و اساساً انسان در بررسی مخاطرات طبیعی، عامل مهم محسوب می‌شود. در مورد کاهش خسارت‌های بلایای طبیعی نیز انسان بسیار مؤثر است. انسان با افزایش دانش خود در محیط طبیعی، می‌تواند قدرت طبیعت را به درستی ارزیابی کرده و متناسب با آن اقدام کند.

۹۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از آثار نامطلوب آلودگی هوا تخریب یا نازک شدن لایه ازن است گرم شدن کره زمین باعث ذوب توده‌های یخ در قطبین، به زیر آب رفتن سواحل پست و دلتاها و ایجاد سیل خواهد بود. هم‌چنین طول دوره‌های خشک‌سالی افزایش می‌یابد از نتایج انفجار جمعیت می‌توان به بر هم خوردن تعادل بین منابع و جمعیت اشاره کرد.

۹۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

به سبب بارش زیاد (بارش سالیانه ۲۰۰۰-۸۰۰ میلی‌متر) و اعتدال هوا و خاک مساعد در کرانه‌های دریای خزر و دامنه‌های شمالی البرز، جنگل‌های انبوهی در این ناحیه روئیده است. در این جنگل‌ها انواع درختانی مانند راش، ممرز، افرا، بلوط و توسکا رشد می‌کنند، بیش از نیمی از درختان این جنگل‌ها راش و ممرز است. این جنگل‌ها از نظر تجاری، صنعتی، تفریحی، گردشگری و زیستی اهمیت دارند.

۱۰۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گرم شدن زیاد هوا باعث ذوب شدن توده‌های یخ در قطب‌های شمال و جنوب می‌شود. سطح آب اقیانوس‌ها و دریاها بالا می‌آید و این امر باعث به زیر آب رفتن سواحل پست و دلتاها و برخی جزایر و ایجاد سیل خواهد شد. یکی از آثار نامطلوب آلودگی هوا تخریب یا نازک شدن لایه‌ی ازن است. در شرایط وارونگی دما، هوای سردتر و سنگین‌تر در مجاورت زمین ساکن است و حرکت صعودی هوا و جابه‌جایی هوا صورت نمی‌گیرد.